

Ö?retmen Nitelikleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Nitelikleri Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27108>

Özet

Öğretmen Nitelikleri Ölçeği, H. Yaratan ve Ece E. Muezzin (2016) tarafından öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini, pedagojik yaklaşımların ve öğrencilerle olan sosyal etkileşimlerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, öğretmenlik mesleğinin çok boyutlu niteliklerini objektif bir şekilde ölçmeyi hedefler.

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, psikometrik özelliklerinin sağlanmasına büyük önem verilmiş; **yapı geçerliliği** sağlamak üzere faktör analizi kullanılmış ve iç tutarlılık (güvenirlilik) katsayısı yüksek bulunmuştur. Ölçek, eğitim araştırmacılar, öğretmen adaylar ve kurumlara, öğretmen performansını değerlendirmede ve profesyonel gelişim ihtiyaçlarını belirlemede güvenilir bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Nitelikleri, Öğretmen Yeterliliği, Pedagoji, Eğitim Teknolojisi, Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi, Cronbach's Alpha.

Yazarlar

H. Yaratan, Ece E. Muezzin.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin sahip olduğu ve öğrencilerin öğrenme süreçlerini doğrudan etkileyen kritik nitelikleri standardize edilmiş bir araçla ölçmektir. Bu nitelikler, sadece akademik bilgi aktarımını değil, aynı zamanda sınıf içi ve dışı etkileşimleri, profesyonel kaynak kullanımı ve öğrenci beklentilerini yönetme becerilerini de kapsamaktadır.

2016 yılında gerçekleştirilen bu geliştirme çalışması, eğitim alanında çalışan araştırmacılara ve kurumlara, öğretmenlerin güçlü yönlerini ve gelişim alanlarını saptamada kullanılabilecek, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış bir enstrüman sunmayı hedeflemiştir. Ölçek, öğretmenlerin öz değerlendirme yapmalarına veya eğitim yöneticileri tarafından performans değerlendirmelerinde kullanılabilecek bir araç olarak tanınmıştır.

Yapı (Construct)

Öğretmen Nitelikleri Ölçeği, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerin entegre bir yapıda ölçmektedir. Ölçek, ideal bir öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikleri çok boyutlu bir perspektifle ele alır.

Ölçek maddelerinin temsil etti?i temel boyutlar, bir ö?retmenin farklı rollerini yansıtmaktadır:

Sosyal ve Etkileşimsel Rol: Öğrencilerle güçlü, destekleyici ilişkiler kurma ve okul dışı sosyal etkinliklere katılmayı istemi.

Profesyonel Kaynak Kullanımı ve Gelişim: Öğretim materyali oluşturmak veya bilgisini güncellemek amacıyla çevredeki güncel bilgi kaynaklarına ulaşma ve bunları etkin kullanma becerisi.

Pedagojik Liderlik: Öğrencilerin akademik başarıları için net ve anlaşılır beklentiler belirleme ve bu beklentileri açıkça ifade etme yetkinliği.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliliğini kanıtlamak amacıyla psikometrik analizler yapılmış ve özellikle teorik yapının ölçülüp ölçülmediğini gösteren **yapı geçerliliği** (Construct Validity) üzerinde durulmuştur. Bu, ölçeğin iddia ettiği psikolojik yapıyı ölçtüğüne dair kanıtlar sunar.

Yapı geçerliliğini belirlemek için temel istatistiksel yöntem olarak **faktör analizi** uygulanmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin mantıksal ve istatistiksel olarak tutarlı alt boyutlar altında toplandığını göstermiştir. Faktör analizi sonuçları, **Ö?retmen Nitelikleri Ölçeği'nin** öğretmen yeterliliklerinin farklı yönlerini başarıyla bir şekilde ayırt edebilen geçerli bir yapıya sahip olduğunu doğrulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını belirlemek amacıyla iç tutarlılık analizleri gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle uygulandığında benzer sonuçlar verme kapasitesini ifade eder.

Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Internal Consistency) **Cronbach's Alpha** değeri **.898** olarak rapor edilmiştir. Bu yüksek değer, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve ölçülen yapıyı güvenilir bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir; bu da ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanıma uygun olduğunu teyit eder.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme aşamasında, öğretmen niteliklerinin altında yatan temel boyutları keşfetmek amacıyla açılmaya ve/veya doğrulanmaya **faktör analizi** teknikleri kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu yapısını istatistiksel olarak destekler.

Faktör analizi, ölçek maddelerinin gruplanma şeklini inceleyerek, öğretmen yeterliliklerinin hangi ana bileşenlerden oluştuğunu tanımlamıştır. Bu istatistiksel süreç, ölçeğin teorik çerçevesinin

ampirik verilerle uyumlu olduğunu kanıtlamakta ve ölçek puanlarının yorumlanması için sağlam bir temel oluşturulmaktadır.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Geliştirme amaçlarında psikometrik çalışmalarını tamamlanmış ölçek)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Aktif olarak görev yapan veya öğretmen adayları olan eğitimciler)

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada, Türkiye'deki farklı branş ve deneyim seviyelerindeki öğretmenler üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme formatında, katılımcıların kendi niteliklerine dair öz bildirimlerini toplama yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen eğitimi, mesleki gelişim, psikometri, öz değerlendirme, yapı geçerliliği, eğitim araştırmaları, profesyonel yeterlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim Adresi: seremcan@hotmail.com (Sorumlu Yazar Ece E. Muezzin)

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016

Derecelendirme Şeması: Ölçek, 5 basamaklı Likert tipi bir derecelendirme kullanılmaktadır. Katılımcılar, maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler:

1 Hiç katılmıyorum

2 Katılmıyorum

3 Kararsızım

4 Katılıyorum

5 Tamamen Katılıyorum

PDF Kaynaklar: Ölçeğin tam metni ve detaylı bilgileri aşağıdaki PDF dosyalarında bulunabilir:

[ogretmen-nitelikleri-olcegi-toad.pdf](#)

[ogretmen-nitelikleri-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Yaratan, H., & Muezzin, E. (2016). Developing a Teacher Characteristics Scale. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, spec iss, p623-630.

Makalenin orijinal kaynağına ve özetine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [ERIC \(Education Resources Information Center\)](#).

Öğretmen Nitelikleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

1. Öğrencilerimle sosyal etkinliklere katılmayı severim.

14. Öğretim amacıyla yararlanmak için çevremdeki bilgi kaynaklarına ulaşmak konusunda gerekli çözümleri gösteririm.

35. Öğrencilerime onlardan derslerle ilgili beklentilerimin ne olduğunu açıkça ifade ederim.